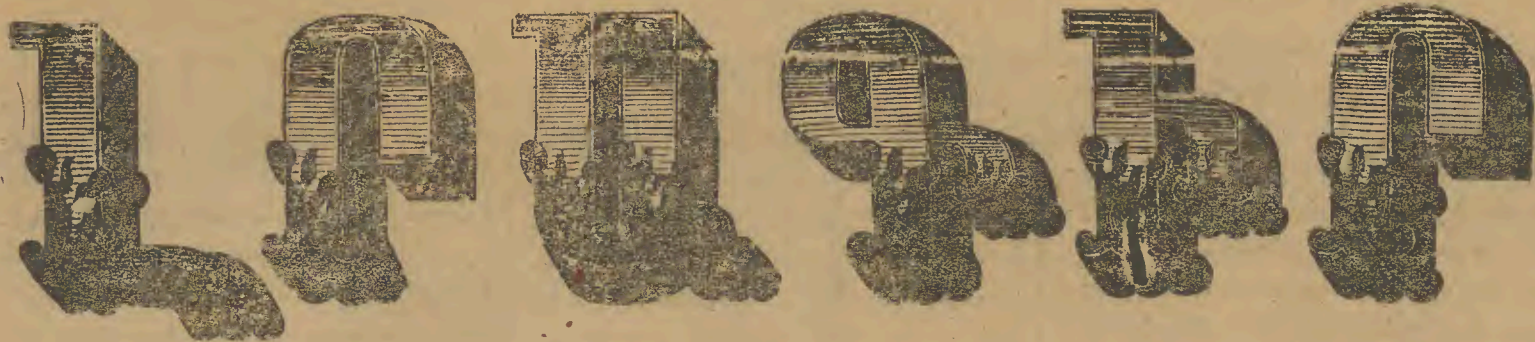

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

ՏՆՕՐԷՆ ԽՄԲԱԳԻՐ

Ե Ի

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

ՆԻԿ. Մ. ԹԻԻԼՊԷՆՏՆԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ

Ղարաթիա Բէրէմպէ Բողոք
Իճաի Խանի գէմը Սամուր փո-
ղոց Թիւ 8

ԳԻՆ 20 ՓԱՐԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ատենէ մ'ի վեր է Ռուսիոյ ը-
րած պատերազմական պատրաստու-
թեանց խօսքը կը լլայ, սակայն տա-
կաւին մինչև ցարդ ժամանակ չու-
նեցանք այդ պատրաստութիւնները
և միտքը դրած կարծեցեալ պատե-
րազմին ինչ միջոցներով չարունակելուն
վրայօք ունեցած հասոյթիցը և զօ-
րութեանը վրայ գաղափար մը տալը
Այս անգամ ալ հարկ կը համա-
րիմք, Ռուսիոյ զինուորական զօրու-
թեանը վրայօք տեղական թերթե-
րէն միոյն հրատարակած հետեւեալ
տեղեկութիւններն մեր ընթերցողաց
հաղորդել:

ԲՈՒՍԻՈՅ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆԸ

Աշխարհիս ընթացքը դիտող
հանճարեղ մարդոցմէ ոմանք կ'ըսեն
թէ ազգ մը դրամական նեղութեան
պատճառաւ միայն քիչ անգամ ետ
կը կենայ պատերազմէ: Ինչպէս հա-
րուստ, նոյնպէս աղքատ կառավա-
րութիւններ կը փութան պատերազմ
ընել նախատանաց դէմ վրէժ պա-
հանջելու, կամ իրենց փառասիրու-
թիւնը հանճարեղ համար, առանց
խորհելու թէ որչափ պատրաստ դը-
րամ ունին:

Շատ յայտնի է որ Ռուսիա կա-
նուխ կամ անագան պատերազմ պի-
տի ընէ արեւելեան խնդիրը լուծելու
համար: Արդ ի՞նչ է Ռուսիոյ կարո-
ղութիւնը կամ ի՞նչ են անոր եկամե-
տից ազբիւրները որ կուզէ այսպիսի
գործի մը ձեռնարկել: Ի՞նչ է անոր
զինուորական զօրութիւնը, ի՞նչ է ել
և մտից վիճակը և ի՞նչ և ո՞րչափ
օգնութիւն կրնայ սպասել կայսրը իր
ժողովրդէն:

Նախ, Ռուսիա իր 400 միլիոն
Անգղիական լիրա պարագ ունի: Շատ
տարիներ, մինչև 1874, Ռուսիոյ ելքն
աւելի էր քան մուտքը, և կառավա-
րութիւնը ստիպուած էր փոխառու-
թեամբ գոցել իր բացը: Վերջին ե-
րեք տարուան մէջ իր ծախքերը ճշ-
դիւ վճարեց, և մուտքը 280 միլիոն

լուրի աւելի էր 1873/ին քան 1874/ին:
Բայց կառավարութիւնն իր սովորա-
կան ծախսից մէջ չ'դնէր երկաթուղ-
եաց շինութեան պարտքը: Բուսիա
կը շինէ իր երկաթուղիները, անոնց
տէրն է և կը բանեցնէ զանոնք: Տասը
տարուան մէջ 14000 մղոն երկաթու-
ղի շինեց, և այսպէս կապեց Մոս-
կուա Սև ծովուն և Բրուք գետին
հետ, Սև ծովը՝ Կասպից ծովուն
հետ, և Բեդրսպուրի՝ տէրութեան
այլեայլ վաճառաչաճ և զինուորական
քաղաքներուն հետ: Այս շինութիւն-
ներն 200 միլիոն Անգղիական լիրայի
եղան Ռուսիոյ Բուսիոյ վարկը եւրո-
յի առջև նուազ է հիմայ քան առաջ:
Սաւա փոխառութեանց պատճառաւ
վարկը նուազեցաւ, փոխերն ալ եր-
թալով աւելի բարձր նախադրու
ուեցան: Երբ քանի մը ամիս առաջ
յանկարծ լսուեցաւ թէ Ռուսիա պա-
տերազմ պիտի հրատարակէր, Ռու-
սիոյ արժէթուղթերը Բարիզի և Լոն-
տրայի մէջ խտրեց հարիւրին քսան
ինկան: Սա ալ կայ որ Ռուսիոյ ժողո-
վրդեան շատ տարածուած և մե-
ծաւ մասամբ հողագործ ըլլալուն
համար տուրքերը ծանր և մեծ ծա-
խիւք կը հաւաքուին, ուստի և կա-
ռավարութիւնը չկրնար այնպէս արագ
ստակ ձեռք բերել ինչպէս Գաղղիա
և Անգղիա: Ապա դիւրին է տեսնել
որ ելեմտից կողմանէ Ռուսիա այնչափ
աղէկ վիճակի մէջ չ'է որ պատերազմ
մը հրատարակէ, զորոյ ընդարձակու-
թիւնը և տեղութիւնն ամենէն սը-
րամիտ և հեռատես մարդն անգամ
չ'կրնար գուշակել:

Ռուսիոյ զինուորական զօրութիւնն
ի՞նչ է: Նաբոլէոն աւելի քան կէս
դար առաջ ըսաւ թէ, յիսուն տա-
րիէն եւրոպա կամ հանրապետութիւն
պիտի ըլլայ և կամ խաղախ, Նաբո-
լէոնի գուշակութիւնը չ'կատարուե-
ցաւ, քանզի Եւրոպա դեռ այլեայլ
կառավարութիւններ և ազգեր ունի:
Բայց Նաբոլէոն խաղախներուն քաջ
և յամառ պատերազմող ըլլալը տես-
նելով ըսաւ այս խօսքը: Ռուսիոյ
գիւղացիք ինչպէս Նաբոլէոն փորձը

տեսաւ իր միասուլը, անվահեր և քաջ
են, և պատերազմի ատեն նաև քիչ
բանով գոհ կը լլան: Բայց և այնպէս,
մինչ Ռուսիոյ զինուորն այսպէս ահեղ
է, պաշտօնականները յարմար և ճար-
տար չեն հրամայելու: Ռուսիոյ ամե-
նէն մեծ տկարութիւնն այս է որ
լու հրամանատարները ըստ բաւակա-
նին չունին:

Ռուսիա կրնայ քանի մը շաբթը-
րուան մէջ միլիոն ու կէս մարդ հանել
պատրաստ պատերազմելու: Այս թը-
ւոյն մէջ են կանոնաւոր զօրքը որ իբր
ութէն մինչև ինը հարիւր հազար է,
առաջին և երկրորդ պահեստի բա-
նակները, և այն օժանդակ զօրքը
զոր խաղախները պարտական են տալ
կայսեր պատերազմի ատեն: Զինուո-
րական այլեայլ ճիւղերէն Ռուսիա
կրնայ պարծիլ մանաւանդ թնդանօ-
թաճիգ զօրաց վրայ, որ աւելի քան
երկու հարիւր յիսուն խումբ մարտ-
կոց կուզած թնդանօթ ունին: Ռու-
սիոյ այրուձին ալ որ իբրհարիւր քը-
սան Ռուս և խաղախ գունդերէ կը
բաղկանայ, համալուծաւ է իբրև կիրթ
և գոռ պատերազմող:

Ռուսիա ունի նաւատորմի մը որ
հիմա ստորին է ոչ միայն քան Ղախ-
ղիոյ, այլ և քան Ղախղիոյ նաւա-
տորմիցը: Բայց և այնպէս տակաւին
ահեղ է խրիմու պատերազմին ատեն-
ուան նաւատորմին նայելով: Ռուսիոյ
պատերազմական նաւերէն մինչև 150
Պետրոս բոլոր Եւրոպայի ծովերուն
մէջ գտնուող պատերազմական նա-
ւերուն մեծագոյնն է: Ռուսիա ունի
շատ նաւեր, մեծ մասը զրահաւոր,
և իբր եօթանասուն և հինգ հազար
նաւային զինուոր:

Զինուոր կողմանէ Ռուսիա կ'գե-
րազանցէ ուրիշ եւրոպական ազգերը:
Ռուսիոյ մէջ միայն աւելի և լաւա-
գոյն ձիեր կան քան Եւրոպայի մը-
նացեալ մասին մէջ: Տարակոյս չկայ
նաև որ, եթէ կայսրը պատերազմ
ընէ, երկրին միլիոնաւոր ժողովուրդը
մեծ եռանդով քաջութեամբ և անձ-
նուրացութեամբ օժանդակ և հա-
մակիր պիտի ըլլայ կայսեր:

ՀԱՌԱԳՐԱԼՈՒՐԻՔ

Լնտրա 21 փետր.

Անտրապոլիտայ խորհրդարանին մէջ կոմս Տէրպի, պատասխանելով անդդ. Կառավարութեան և Սալիս-պրի մարքիզին բնթացիցը դէմ Ար-ճիլի դ. քոմին ըրած քննադատութեանը ու մեղադրանայքը, բաւ թէ, Անդ. Գիտ աշխատած էր ընդհանուր խաղաղութիւնը պահպանելու, որոյ քիչ մնացեր էր խանդարուելուն, Ռուսիոն ալ Սերվիլի պատերազմին մատնակցելով, և թէ ստիպած էր զՏաճկաստան որ Քոնսթանտին առաջարկութիւններն ընդունի: Անդ. Կառավարութիւնն ըսաւ, չպիտի պաշտպանէ զԹուրքիա, իսկ Դրան դէմ բռնի և հարկադրիչ միջոցներ ալ չուզէր գործածել, այլ բարենորոգմանց գործադրութեանը նկատմամբ Դրան տուած խոստմանց արդիւնքը պիտի սպասէ տեսնելու: Անդ. Գիտ դեռ պնդելու վրայ է որ Թուրքիոյ և Սերվիլի և Գարատաղի մէջ հաշտութիւնը կնքուի:

Սալիսպրի մարքիզը խոսիւ մեղադրեց Թուրքիոյ ընթացքը (1):

Լորտ Պիքոնսֆիլտ ալ բաւ թէ, անդ. Գիտի քաղաքականութիւնը՝ Թուրքիոյ անկախութիւնն ու ամբողջութիւնը յարգել է, և որոյ վրայ պաշտօնէութիւնն ալ կատարելագէտ համամիտ է:

Բարիդ 21 փետր.

Քանթոպէր մարաշլիտը հոգեւոր փնտրելի մէջ է:

Կ'գուշակեն թէ Գաղլիոյ, Անդ. Գիտ և Սալիսպրի ծախքերաց վրայ ուր. և չը. օրերը նորէն փութորիկ մը պիտի պատահի:

Պէլկրատ 21 փետր.

Երեսփ. Ժողովոյ նորոգ. կազմութեան համար ընդհանուր ընտրութիւններն սկսելով՝ ամենուրեք աւարտեցաւ երէկուան օրն կատարեալ հանդարտութեամբ: Ընտրուած երեսփոխանաց շատը խաղաղութեան նպատակաւ են: Պէլկրատի մէջ առաջին անգամ Օսթրովիչ անուն Հըրեայ մը երեսփոխան ընտրուեցաւ:

Գալթարո 21 փետր.

Գարատաղի ծերակառի երկու անգամ, Բէթրովիչ և Բատովիչ այսօր ճանրայ ելան Կոստանդնուպոլիս երթալու հաշտութեան համար բանակցելու պաշտօնով:

(1) Ասի Բալթըր Հալասի գործախաղութեան տուած հեռագրին իմաստն է, մինչդեռ Պորտէանօյի տուած հեռագրին իմաստը գրեթէ ասոր բոլորովին հակառակն է, որ կըսէ թէ. — «Լորտ Սալիսպրի յոյս յայտնել է որ Անդ. Գիտ և Տաճկաստանի մէջ նախկին դաշնակցութիւնը կը վերահաստատուի, ինչպէս կ'տեսնուի՝ այս երկու հակասական պարբերութեանց մէջ իմաստի սխալում մ'եղած ըլլալու է անպատճառ:

Ծ. Խ.

Պա. քրէշ 21 փետր.

Նորէն նախարարական պաշտօնափոխութեանց զրոյցներ տարածուիլ սկսան:

Աթէնք 01 փետր.

Պ. Քոնստանտինոս խորհրդարանին մէջ բաւ թէ, — «Պատ. Բատուելու եմք, բայց պատրաստուելու համար ալ զհոգութիւններ ընելու էք: Մէնք աշխարհակալութիւն չենք ուզեր, այլ մեր իրաւունքները պիտի պաշտպանիմք առաջահովմք, և հայրենասիրութեան ու զոհողութեան մասին ալ՝ ինքզինքնիս Գարատաղէն, Սերվիլիէն և այլ ստորինկարգի Պետութիւններէն ալ ստորին ցոյց չտալու պիտի աշխատիմք:

ՏԵՂԱԿԱՆ

ԳԵՍՊԵՆՈՂՈՎՈՅ ԱՐԱՐԷՐ

Շար. տես թիւ 318

(Շօտօրտի կոմսը կը շարունակէ)

Այս կարծեաց փոխանակութեան առաջին արգիւնքը սա եղած է թէ օտարաւոր և տարակարծիք դադարեցնելու ի բաց թողնելով ամենուն ալ կողմնէ հաւասարագէտ և միաբանութեամբ ընդունուած առաջարկութեանց շարքի ծրագիր մը խմբագրուեցաւ:

Այնպէս կը կարծեն և կը պնդեն թէ այս նախնական որոշումներէն Թուրքիոյ ամբողջութեանը և օսմ. ազգին արժանապատուութեանը դպչելիք ծրագիր մը յառաջ եկած է: Բացէ ի բաց կը բողոքեմ թէ այս տարածուած զրոյցներուն դէմ և թէ Օսմ. փոխանորդացը մտքին մէջ տիրած նմանօրինակ տպաւորութեանը դէմ: Առանց մանրամասնութեանց մէջ մտնելու, մինակ ինքնավարութեան խնդրոյն մէջ պարունակեալ երեք ծանրակշիռ կետերուն վրայ համառօտ ակնարկ մը կ'ուզեմ ձգել:

Առաջին կետին նկատմամբ, որ գաւառաց վարչական, դատարանական և եկամտական վերակազմութեանը կը վերաբերի, մեր ծրագիրը ապակեղրոնացման սկզբանք խիստ չափաւորեալ մէկ գործադրութիւնը կը ներկայացնէ, որոյ վրայ պիտի հաստատուին գաւառական վարչութիւններն և չկայ ուէ արդելք մը որ Բ. Դրան այդ գրութիւնը Պոսնայի և Պուլկարիոյ համար ընդունելէն հտքը՝ իր միւս գաւառաց մէջ ալ չ'ներմուծէ, ինչու որ այս վարչական դրութիւնը, իր ապակեղրոնացման կազմութեամբն հանգերձ, գաւառը կեդրոնին հետ կապող կապը բնաւ չ'խզեր: Ուստի չեմ տեսներ ի՞նչ փաստով կուզեն պնդել թէ այս կերպ վարչական դրութիւն մը գաւառը Պետութեան անջատելու կը նկրտի:

Գալով երկրորդ կետին, որ համազգ. յանձնաժողովոյ մը հաստատութեանը կ'վերաբերի, նախ սա կը յայտնեմք թէ այդ մարմնոյն տեղութիւնը սահմանաւորեալ է, և թէ

նա այդ կարճ միջոցին մէջ՝ կ'ստանա գրութեան գործադրութեանը վրայ հսկելու միայն պաշտօն պիտի ունենայ, տեսնեց գործադիր իշխանութիւն մ'ունենալու՝ ինչպէս կ'կարծեն ի՞նչպէս այդ մարմնոյն գոյութեանը կ'հասնեն թէ օտարազգիները պիտի գան տեղական իշխանութեանց ձեռքէն իրաւունքն իր կապելու, մինչդեռ այդ յանձնաժողովոյ բուն իսկ պաշտօնը պիտի ըլլայ հսկել ու նայել որ այդ տեղական իշխանութեանց իրաւքսնչիւրն իրովին իր իրաւունքները վայելէ ու գործադրէ: Յանձնաժողովոյ պաշտօնն այս կերպ որոշուելէն յետոյ կ'ըստմանամ թէ գործ մէջ՝ օրինաց գործադրութեան երաշխաւորութեանն ու ձեռնհաս և հմուտ մարդոց շահաւէտ գործակցութեանն տարբեր բան մ'ուզեն տեսնել կամ նշմարել. ըստ իս՝ ես այդ յանձնաժողովոյ գոյութեանը մէջ՝ յիշեալ գաւառաց բարեւք վարչութեանը համար ըլլալիք ձեռնառուութեանց զաւա տրիչ բան չեմ տեսներ:

Իսկ օտար զօրութեամբ յիշեալ գաւառներուն կարծեցեալ գրաւման խօսքն անգամ չ'կայ մեր ծրագրին մէջ: Այդ գաւառաց ժողովրդեանը մէջ իրարու դէմ տանելութիւն, անվերապահութիւն և ահագող յառաջ բերող դէպքերը նկատելով, սա խորհարդն երկան ելած էր թէ, հասարակաց անգործութիւնը, բարեկարգութեան պահպանութիւնը, և նոր հաստատուելիք իշխանութեան հրամանաց գործադրութիւնը առելի լաւ ապահովութեան տակ առնուած կըլլային օտարազգի զինուորներէ բաղկացեալ ոստիկանութեան մը միջոցաւ, որոյ գոյութիւնն ալ նոյնպէս առժամանակեայ տեղութիւն մը պիտի ունենար, և որոյ մէջ վերջէն քիչ քիչ տեղացի տաճիկ և քրքիստ. բնիկներէն ալ մարդիկ կրնան յին ներմուծուիլ, որով այդ օտար ոստիկանութիւնը ժամանակէ մը յետոյ՝ տեղական ոստիկանութեանը կերպարանքը կ'առնէր կանոնաւոր կազմակերպութեամբ մ'օժտեալ Այս էր մեր ծրագրին բուն նպատակը, զոր կ'տեսնեմք թէ շատ սխալութիւն կուզեն մեկնել:

Սա՛ և ս հարկ կ'համարիմ յաւելուլ թէ երկրի մ'եր ներքին վարչական պիտոյցը համար օտարազգիներէն մարդ փոխ առնելը բնաւ նուաստացուցիչ բնութիւն մը չունի, ազգ մը շատ անգամ ուրիշ ազգէ իրեն համար օրէնքներ օրինակներ և կըլիճներ փոխ կ'առնու, որոյ որ պէտքը կ'զգայ, առանց ինքզինքը նուաստացուցած ըլլալու:

Ճապոնի յանգր Բաւալ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵՐ ՀԷՆՐԻ ԻԼԵԼԹ

Անդ. Գիտի խորհրդարանին մէջ Լորտ Պիքոնսֆիլտ, Սեր Հէնրի Իլեբըրի տակաւին դեսպանական պաշտօնի մէջ գտնուելուն, և իր Պոլսէն

մեկնելու միջոցին՝ իրեն դիմող պատգամաւորութեանց տուած պատասխաններուն նկատմամբ, Սըր Ճ. Գամբէլի ուղղած հարցմանն ի պատասխանի, ըստ թէ շատ դժուար է այդպիսի հարցման մը պատասխանել, իսկ կ'ընայ կարելի եղածին չափ դահայնել հարցման հեղինակը:

Սըր Հէնրի Իլեթը մտաւորին փառաւորական ծառայութեանը մէջն է, ըստ, և իր Պօլսէն մեկնելու պարագայները արդէն նպաստ Տեղաւորին մէջ բացատրուած են: Գիտեմ սակայն, յաւելցուց Նորտը, որ Սըր Հէնրի Իլեթը կանխաւ թողարկուած իր ուղեր էր մեկնելու, իւր առողջութիւնը խանգարած ըլլալով զբաղմանցը ծանրութեան, բայց կատարութիւնը հրաման ըրեր էր իրեն իւր տեղը կենտրոն, գործող ըստ պարզականութեան պատճառաւ, և մանաւանդ անոր համար որ ֆոնֆէրանին ալ մօտ էր գումարումը: Նորտ Տէրպի դեկտ. 22ին Նորտ Ստիւարթի հեռագիր մ'ուղղեց սա հետեւեալ խմատիւր թէ, «Բ. Դուռը «Եթէ իր մերժմանը վրայ պնդէ, և «ֆոնֆէրանին ալ անյաշտ ելք մ'ունենայ», լաւ կ'ըլլայ որ Սըր Հէնրի «Իլեթը ալ ելնէր Անգղիա գալ, իւրաց կացութեան վրայ տեղեկութիւն մը տալու, դեսպանատան «գործերը գործակատարի մը յանձնելով»: Արդ ֆոնֆէրանին ապարդիւն ելաւ, ինչպէս գիտէք, և Սըր Հէնրի Իլեթը ալ Անգղիա դարձաւ:

Գալով իրեն եկող պատգամաւորութեանց տուած պատասխաններուն, այնքան վստահ չեմ որ այդ պատասխաններն արձանագրութեան առնուած լինին, իսկ արտ. գործ. պաշտօնէութիւնը ինչքան որ լսել է Սըր Հէնրի Իլեթի խօսածներուն իմաստը, ատենցմէ դեսպանին վրայ պատասխանատուութիւն բերելու բան մը չէ նշմարած:

Այս մասին Նորտ Տէրպիի կարծիքն ալ այս է:

ԼՏՀԷՄ ԲԱՇԱ

Տէյլի Թէլէկրաֆ անգլ. թերթին Պօլսոյ թղթակիցը փետր. 1/13 ին տեսակցութիւն մ'ունենալով մեծ եպարդոս Էտհէմ բաշայի հետ, Ն. Բարձրութիւնն ամենայն վստահութեամբ յայտնեց թէ, Սերվիոյ գործակատար Պ. Բրիսթիլի Կ. Պօլիս հասնելուն երրորդ օրը՝ Սերվիոյ հետ հաշտութիւնը կնքուած պիտի ըլլայ: Միայն թէ Սերվիոյ մէջ Տաճկաց, Կաթոլիկաց և Հրէից քաղաքական իրաւանց հաւատարմութեան խնդիրը քիչ մը դժուարութիւն տալու վրայ է:

—Պ. Բրիսթիլի գալը 3 օր եղաւ կարճեմը, եւ դեռ հաշտութեան կնքուելուն նշոյլն անգամ չերևիր:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալ օր Օտեան Էֆ. Կայս. պալատը երթալը ծանուցանելուս

առթիւն ըսած էինք թէ Վեհ. Սուլթանը անձնական տկարութիւն մ'ունենալով չէր կրցած իր ներկայութեանն ընդունիլ Հոյսուղի բարձրատիման պաշտօնատարը: Այս անգամ կ'իմանամք թէ Վեհ. Սուլթանին կրած հիւանդութիւնն է՝ անցեալները վիրաւորական վտրք գործողութեամբ մը անհետացած ատամնացու մը, որ այժմ աւելի ևս ստուկացեր է:

—Հաշտութեան բանակցութեան համար գշ. օր Գարատաղէն ճանապարհով երկու Գարատաղիի գալ շաբթուան ուր, կամ չա. օրը կը հասնին մայրաքաղաք Թրիքսթէի շոգենաւով, այսինքն ճիշդ (Ն. Տ.) մօրտ Մին որ առեն զինադադարն ալ լրացած պիտի ըլլայ: Անհաւանական դատելով որ զինադադարի լրման վայրկեանէն Գարատաղ դեռ նոր սկսի հաշտութեան համար բանակցելու, մեզ այնպէս կը թուի թէ ներկայ զինադադարի պայմանագրով 15-20 օր ալ երկարել հարկ պիտի ըլլայ:

—Օտէսայի նաւահանգիստը վերջապէս ստուած ըլլալով, ռուսական իրէքիք շոգենաւը առջի օր Սեւասթօպօլ մեկնեցաւ:

—Մայրաքաղաքիս ռուսական հիւպատոսը չընթերցական մը կը ծանուցանէ նաւապետաց թէ, Սեւասթօպօլ արեւելեան կողմը բոլոր Զէրքէլիսթանի նաւահանգիստներուն ծովափանց առաջը Բուքարէս գրուած ըլլալով, Բօթիէն և Սօխում-Գայէէն սկսեալ մինչև Նիքօլայէվսքի և Պալաքլաքլաք, յիշեալ տեղերն գացող նաւերն առանց նաւահանգստէն ներս մտնելու՝ դուրսը սպասելու են, մինչև որ ամեն մէկ նաւահանգստի բերանը կեցող պահականաւէն հարկ եղած առաջնորդը արուի անվտանգ ներս մտնելու համար:

—Միտհատ փաշայն Պրէնտիլի տանելէն յետոյ անցեալ օր հոս վերադարձող իղգէտարին շոգենաւով, իւր հետը գացող 2 սպասաւորներն ալ մայրաքաղաքս դարձեր են:

—Զինուորական Տարը Շուրաի անդամներէն Ֆէրիք Գեազլիմ բաշա Տէսթան մը շինած ու հրատարակած ըլլալով Միտհատ բաշայի դէմ, ստիկանութիւնն ատենց ամէնքն ալ ժողկեց հրապարակին վրայէն:

—Խէյալ զաւեշտական թերթը, փափուկ խնդրոյ մը վրայ ծաղրականաւ յօդուած մը հրատարակելուն համար, կայս. կառավարութեան կողմանէ Կ. Պօլսոյ նախնական Դատարանին առաջը դատի քաշուեր է յիշեալ թերթին տնօրէն Պ. Թ. Գասապ:

Սորա արտօնաախրութեանը ներքեւ հրատարակեալ խթիդալ տաճկ. թերթը՝ նորէն այս անգամ ալ կամովին դադրեցուցեր է հրատարակութիւնը:

Կ'իմանամք թէ ամբաստանեալ լըն ալ ձերբակալութեան տակ առնուեր է:

—Հայրենիք խափանեալ լրատւութիւն, ինչպէս ծանուցած էինք չա. օր իւր վերադարձումն արտօնագիրը ստանալով Տպագր. տեսչութեան կողմէն, վաղուքն վերստին հրատարակել պիտի սկսի շաբաթը երկու անգամ:

—Թնգանօթարանէն մօտ օրերս 100 հատ քրտիկ խոշոր թնգանօթ և սպիտի զրկուի վարնա:

—Ոստիկանութեան վերադարձութիւնը, եւրոպ. տէրութեանց մէջ եղածին նման հոս ալ, Պօլսոյ դաւաճապետութեանը հետ միացնելու քոչուելով, այս վերջինին պաշտօնաւան ալ— որ Համիդէ թիւրպէին դէմն է, ոստիկանութեան Գրան շինքին մէջ պիտի փոխադրուի:

—Փանի մ'օրէ ի վեր նորէն մայրաքաղաքիս մէջ ալլալ տեղեր կամաւոր գորք գրել սկսուած է:

—Միտհատ բաշայի տնկմանը և երկրէն տարագրութեանը վրայ, Մահմատ Նէտիմ բաշա Գիոս (Սագըզ) կողմէն հեռագրաւ շնորհաւորեր եւ խնդակցութիւն յայտնեց Բ. Դրան:

—Գանձուց, Ոստիկանութեան, Մէարիֆի, Նաֆիէի եւ Թիմարէթի վարչութեանց խորհրդակցութեանց պաշտօնին՝ եւրոպայի հմուտ եւ բանիբուն անձինք կոչելու համար հարկ եղած կայս. հրովարտակին այսօր կամ վաղը հրատարակութիւնը կըսպասուի:

—Խարիճիէի արտաքին թղթակցութեան դիւանի տնօրէն Օհաննէս Էֆ. Էտրենէի կուսակալութեան Մլաթէյար անուանեցաւ:

—Երեկ Սպարապետութեան դուռը նախարարաց արտաքոյ կարգի ժողով մը գումարուելով, մինչեւ ժամը 8 խորհրդակցութիւնը տեւելէն յետոյ, այնուհետեւ մեծ եպարդոսը Բ. Դուռը եկաւ, Սպիքէթ բաշա ալ իր ապարանքը դնաց, Պ. Բրիսթիլի հետ հաշտութեան բանակցութեանը պարապելու:

—Միւսոյն պահուն Շէյխիւլիսալամի Դուռն ալ բոլոր իւլէմներէն մեծ ժողովք մը գումարուած էր Դենպետին նախագահութեամբ:

—Թունուզի իշխանութեան կողմանէ մինչեւ ցարդ հոս զրկուած պատերազմական նպաստի գումարը 62500 գաղղ. ոսկոյ հասած ըլլալով մինչեւ 100000ի պիտի լրանայ եղեր:

—Զօրաց ծովային փոխադրութեանը համար արքունի նաւարանք 80ի չափ փոքր շոգենաւ շինելու ըսկըսուելով, աւարտելուն պէս Դանուբ պիտի զրկուին:

—Վիեննայէ կ'գրեն թէ Նիքօլա մեծ դուքսը փետր. 26ին Բիշնէվ պիտի դառնայ, եւ կովկասեան բանակը երեք զօրաբանակներ և պիտի բաժնուի:

Մինչեւ ցարդ 96 տաճկ. դաւալիք զինուոր կովկասու բանակատեղին հասեր է:

Ղալաթիա ԵՇ. 10 փետրվար	
Բաց	15 08
Գոց	15 06
Բարձր գին	15 07
Ցած գին	15.05

Փոխ. 63ի	Ֆր. 74
» 65ի	» 78
» 69ի	» 68
» 73ի	» 64
Գաւառացի	22. —
Սօսիէթէ Ժէնէրալ	5. —
Սօսիէթէ Օթման	2.13
Պանք ար. Գոնաթ.	3. —
Քրէտի Ժէնէրալ	5. —
Թրամիլի	1.45
Բուս. Երկաթուղի	33. —
Բուս. կտրած	—
Բոնա. »	—
Տոկոս	—
Բըբոր	—
Հէվալսիզ	—

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

(Օ.մ. 100 րու 1 Կ-ը-Լ)	
Անդր. ոսկի	100.55
Գաղղ. »	87.20
Բօլ	89.
Քարպօն արծաթ	16.25
» Բղթադրամ	14.
Քրքմից	31.1
Հինգրոց	12. —
Մէթալիք	15. —
Հերմակ մէհիտ	4. 10
Պղինձ	148. —
Թղթադրամ	1. 5. 20

ՁԱՐԴԱՐԵԱՆ
Պ Ր Ս 8 Ո Յ Ց
Պ Ր Ս 8 Ո Յ Ց

Առեւտրական շինեալներու և սրահ-
ներու մէջ զրուելու համար յատկապէս
չինուած զարդարուն այս օրացոյց տախտա-
կը, որ (Ն. Տ.) Յունի 1էն՝ այսինքն 76
գրեկտմ. 20էն կսկսի ամբողջ մէկ տարուան
համար, այս տարի ևս ի լոյս ընծայուեցաւ:
Կեդրոնատեղին է Կ. Պօլիս Սուլթան-
Համամ, Զարդարեան Գործարան Թիւ 14:

ՄՈՎԷՆ ԶԸ ԲՈՒՆՈՒԵԼՈՒ ԴԵՂ
Բաղադրութեամբ
Լ. ՏԻԼԵՆԱ ԴԵՂԱԳՈՐԾԻ

Մովային ճանքորդաց համար
անհրաժեշտ եղած սոյն հեղուկը
որ ամեն անգամ ծովէ բռնուելուն
մէկ խահուէի դգալ մը սոյն դեղէն
առնելով, կրկին չափովը պարզ լըի
մէջ խառնելով խմած ատենը մարդ-
վերստին իւր հանդարտ ու առողջ
վիճակը կտտանայ, կը գտնուի Լ.
Տիլենայի դեղարանը, Ղալաթիա
Մեծ փողոց, Թիւ 108 մէկ շինք 2 ու
կո ֆր. գնով:

ՄԻՆԱՍԵԱՆԻՆ ՄԱՂԱՋԱՆ ԴՏՆՈՒԱՄ
ՈՒ

ՓԱՆՍԱՅ

Կոչուած ցաւի դեղը բոլորովին խառնէն,
ներքէ բաղադրուած ըլլալով Թէ՛ ներսէն և
Թէ՛ դուրսէն կ'գործածուի ու բաղմամբիւ
ցաւեր ու հիւանդութիւններ շուտով կը բը-
ժըղէ, ինչպէս որ վարը յիշուած է:

Ամեն տեսակ ֆոլի, Ստամբուլի, մէլ-
քի կամ Աղիքներու ցաւեր. ու նաև Թանչք,
Քօլէրա և այլ ամառուան հիւանդութիւն-
ներ ունեցողները այս դեղէն խմելու են
հետեւեալ կերպով: Կէս գաւաթ լուրի մէջ
դիր ապուրի դրգալէն աւելի շաքար, վրան
լեցուր անուշի դրգալ մը փանստէ, տղէկ
մը խառնէ ու խմէ: Կրկորդի հիւանդու-
թեանց և Ուռեցքի համար դեղը վերոյիշ-
եալ կերպով պատրաստէ ու ժամը կտմէր-
կու ժամը հեղ մը մէկ կամ երկու անուշի
դրգալ այն բաղադրութեան խմէ: Թողա-
ցաւի բիւնթիլի, Ուռքի ցաւի, Ստամբու-
լի ու տեսակ տեսակ կռնակի ցաւերու հա-
մար դուրսէն փանստէ քսելով աղէկ մը
շփելու է: Սկզբի ցաւի համար քիչ մը
բամպակ փանստէի մէջ Թամիսելով ցաւած
ակուային վրայ դնելու է:

Ամեն ատեն երբոր ցաւի մը համար
դուրսէն փանստէ քսել հարկ ըլլայ, և Թէ
քիչ մ'ալ խմուի աւելի շուտ բժշկութիւն
կըլլայ:

Մարմնոյն այրուած կամ ճըմլուած
տեղերը բժշկելու համար վտանգը պատա-
հաճին պէս փանստէն վրան աղէկ մը լե-
ցնելու է: Դանտկով ևլն. կտրուած վէր-
քերը բժշկելու համար արիւնը չի սրբած
շուտով մը վէրքը կապելու և կապին վրա-
յի՛ն փանստէ լեցնելու է մինչև որ լաւ մը
Թըլի: փանստէն նաև արեան շրջանը կա-
րագացնէ ու բոլոր բնութիւնը կը զարացը-
նէ:

Սյս դեղին օգտակարութեանը վրայ
երկարօրէն գրել աւելորդ կը համարենք.
գործածողները զայն միշտ կը գովեն, ու-
գողը կրնայ անձամբ փորձել. դինն աժան
է: Կը ծախուի Միլիտան և Բնիկերաց Ա-
մերիկեան վաճառատունը որ ի Ղալաթիա
Կ. Պօլիս:

ՇԱՀԷՆՆ Ի ՍԵՊԻՐ

ԿՍՄ

ԳԱՂԱՊԱՆԱՆ ՀԱՅՁ

ԳՐԵՑ

Ս. ՏԷՐ ՍԱՐԳՍԵՆՑ

Ներսէս Ե. Կաթողիկոսի օրով, իւր
ազատամիտ գաղաքարացն համար Սիպե-
րիա քաղաքեալ Շատախի Շահենի կէն-
սագրութեանը հետ, մեր ազգային դա-
ւառական, ընկերական և ընտանեկան հին
և նոր կենաց յատուկ նկարագիրն ընող
վիպատանական ձևի տակ յօրինուած ընտիր
և հետադրական աշխատութիւն մնէ 408
երեսէ բաղկացեալ, յորում ժրջան հե-
ղինակըն դւ առական կենաց նկարագրին
հետ չէ զըլացած նաև մեր գաղառական
կենաց ձոխ բարբառներու ու ոճերուն
մէջէն ընտրելագոյններն առնելով հայ
բանասիրաց իւր ճաշակ ներկայացընել:

Հետաքրքրական ընթերցման արժանի
սոյն գիրքը կ'գտնուի գլխաւորաբար Կ.
Պօլիս Ենի ճամբի փողոց Զիլիկիլիլէր ճառ-
տէսի Ս. Ղ., Երզնամանի գրատունը և
բոլոր գրավաճառաց քով:

Գին 2ուկէս ֆրանք:

Մ Է Լ Ա Ն Օ Ժ Է Ն

ԵՂԱԶՈՒՐ

ՃԵՐ ԱԿ ՍՁԵՐ ՆԵՐԿԵՆՈՒ

Այս դեղը, որ մէկ վայրկեանի մէ-
կ ամեն դոյնով կը ներկէ ճերմա-
մաղերն ու մօրուքներն, առանց վը-
նասելու մարմնի և առանց անա-
խորժ ու և է հոտ մ'ունենալու
վորձուած յատկութիւն մ'ունենա-
լով կը գտնուի Տէլլա Սուտայի, Զո-
պանեսնի և Գիւլիւքեանի դեղա-
րանները:

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Ք Ե Ր Ա Կ Ա Ն

ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

Ի ՊԷՏՍ ՄԱՆԿԱՆՑ

Սրուեստագէտ հրատարակչին ձեռք
փորագրեալ և կալվածքաւթի եղած ըն-
տիր և մաքուր 150 հոտ սրտկերօք, մա-
քուր Թղթի վրայ տալագրութեամբ, 48 Ե-
րեսէ բաղկացեալ նոր այրեւնարան մըն է
որոյ միջակ գնոյն վրայ խօսելով տակաւ
Ամերիկայի մէջ անգամ աստիկ դործ մը
սոսքան աժանութեամբ տեսնուած չէ:

Կեդրոնատեղին է Սուլթան—Համար
Զարդարեան գործարան Թիւ 14, կ'գտնուի
նաև բոլոր գրավաճառաց քով:

Գին 1 զուրուշ

Գարոցաց համար 100ի 10 դեղ կըլ-
լայ:

Խառքէօյաէ Բրօթէսթանթ Ժո-
ղովարանքն իթիոպիանէ պուլունան
վասը պիր արսա՝ ստթլըգ օլուպ,
վէ իսթէյէնէ իսթէսիլի մըդատըը
վէրիլէպիլէճէկինաէն, դեաւէ մա
լիւմաթ ալմագ իսթէյէնէր Դալա
թատա Մինասեան Ամէրիգան մա
ղաղասընտա Մինասեան Պետրոս ա-
ղայա միւրաճաւթ իյլէմէլէրի իլան
օլունուր:

ԱՌԱՋՆՈՐԴ

Բ Ն Ա Դ Ի Տ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԴԱՍԵՐՈՒ

Ե Ի

ԺՈՂՈՎՐԴԵԱ ՀԱՄԱՐ

Երկատիրաց

Մ. Յ. ԱՂԱՊԱՆԱՆ

Սյս ամենակարեւոր գիտութեան ըս-
կըգրուէքները Ժողովրդեան ամեն կտրգե-
րուն մէջ տարածող և միանգամայն տղ-
գոյին վարժարանաց նախնական դասերու
յամար դասագրքի մը պակասութիւնը ի
վաղուց անտի դգալի եղած էր: Ահա այչ
պակասը լեցուց այս անգամ մեծ. Մկրտի-
էֆ. Աղապալեան երկատիրելով և հրատա-
րակելով սոյն կարեւոր մատենիկը որ վերո-
յիշեալ կրկին նպատակներուն խիստ լաւ կը
ծառայէ:

190 երեսէ բաղկացեալ և 58 փորագ-
րեալ գեղեցիկ պատկերներով զարդարուած
է: Կ'գտնուի Ենի—ճամբի Զիլիկիլիլէր
ճառատէսի Թիւ 2 Ս. Ղ. և Երզնաման գը-
րատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով:

Գին 1 ֆր.